

V blišči, ponovivši mu sedaj
 V srci ino na jeziku. —
 Sanjski genij, v tvojih slikah
 Je trpenje, stud, veselje nično:
 Jenjaj, jenjaj!
 Nič, nič, nič! — Ti grozni duh!
 Kakošni oblaki ko nad Sodomom
 I Gomoro! Dim gorečega
 Sumpora, dvigaje se orjaško,
 T'mavormen, se meša ž njimi
 Čuden razlivaje krog lesket.
 Tiho je še vse, a tiho ko
 Pred viharjem! Zginole pošasti,
 Lehke veše gor svignivše v megle,
 Zdaj molé obraze preospačene
 Ko Harpije skoz oblake
 Ter režé iz njih neznansko.
 Kak krohot, čuj, ne krohot; doni i treska
 Sodnjedanski tul, bučanje nepreslišno
 Dol na zemljo, ki trep'tá,
 Vže v naročji nepotrpe vihre,
 Pa na morje, ki se spenja strahovito
 Ko preplašeno o razgledu tem.
 Kaj se orel tam vzdigava od zahoda?
 Malen kakor sokol je, še skromen;
 Malen, skromen, gleda pa mogočno.
 Klanjajo se gore mu, ko kedar zemlji
 Vrè po drobu. Orel raste, nij več sokol:
 Orel je raztegnol vže peroti, jaoh!
 Od zahoda do vzhoda, i pod njim
 Raste prestol s tal, ne prestol,
 Zlata, ogromna lestva gor do neba.
 Vrhu nje nasajena je krona.
 Neoplašen — kajti grmel grom je večkrat
 Vže okolo njega — mirno vzvišenost
 Še na čelu, bliža se Napoleon.
 Prva srečna leta carovanja,
 S'jajna, presijajna leta,
 Ponové mu v duhu Cezarsko
 Zdaj zavest še enkrat, zadnjikrat.
 Oj oblastnejih moči igrača,
 Človek, ti prevare revni plen!
 Za tvôm strpom je zavisti kača,
 Vzrastla je pred tabo zdaj palača,
 Gor na tron! vkazuje sen.
 Skrile so se zoperne pošasti,
 Vse se uslovesilo k tvojej časti.
 Uho tvoje pije slavošpeve;
 Ker razdonevanje zdaj molčí,
 Vriskov čuješ zdaj odmeve,
 Na kolenih čaka t'ma ljudi.
 Kralj i car ti tu čestita,
 Uk, fanfára te slavita,
 Sprejme kmalu te visok
 Pocvetličen slavolok.
 Ven'c lavorov vže krilatec nese,
 Nadčloveka te vže pali žar,
 Le za krono nično ti je mar;
 Toda krona ni presreče dar!
 Raji kak ubornež kje živim,
 Ko da slavo tvojo zdaj delim! ...
 Ah, da nij svarilca, brata,
 Ki v ponižnost bi ga vrnil spet;
 Rajske radosti se méni svata,
 Pa ne vé, da kmalu bo proklet;
 Komaj stopi — Bog ti bodi z nami! —
 Komaj stopi gor v dozdevno slavo,
 Komaj stopi skozi slavolok —
 Stresne: „Waterloo!“ nebá obok
 „Waterloo!“ grmí okrog,

Ino v blesku ljutošumnih strel
 Zgruzi tronski oder se visok — ...

Spet krohot, čuj! ne krohot; doni i treska
 Sodnjedanski tul, bučanje nepreslišno

„Z Bogom, nični črv, ni pogajanja!
 Naj si drzne misli v čin pozval;
 Prišel resni čas je maščevanja,
 Stvarstva delu si — docaroval.
 Prašaj srcé,
 Tehtaj solzé,
 Čuj ti joke,
 Tužne stoke.
 Solze morjé ti napolnijo,
 Joki burjo pretarnajo.“

Tak pogrebcev trume pevajo,
 Ki bliz' njega tje vzhajajo,
 I se v dalje zgublajo.

(Dalje prihodnjič.)

Dopisi.

Trst 20. junija. (*Sad liberaluhstva*) se je pokazal pri nas tudi pri procesiji sv. Rešnjega Telesa, ktere se je udeležila velika množica ljudi, čeravno je že v jutro zgodaj počila petarda za magistratom, kakor se govori, zato, da bi bilo strašilo pobožnim ljudem, da ne bi se udeležili procesije; al liberaluhi (liberi pensatori) niso dosegli, česar so želeli. Prigodilo se je pa pri procesiji, da je marsikdo ravno omenjenih liberalcev jo po pinji dobil in tudi po glavi. Na kupčijskem trgu sem videl, ko sta dva okoličana nekemu, ki se ni odkril, klobuk z glave zbila, ko sta popred opomnila, da je procesija in da sv. Teló nesó. Al on se jima je smejal in za to dobil plačilo. Ko vidita dva druga liberalca, kako se njunim pajdašem godí, precej se nasproti ustavita in vprašata okoličane: kdo da tukaj zapoveduje? „Tú zapovedujemo mi zdaj“ — je bil resni odgovor — in lahona jo odrineta z razdrtima pinjama potepeno iz množice, ki je še za njima kričala: „v hlev z osli!“ — Tukajšnji lahoni prepozno spoznavajo, da so se zelo pregrešili, da so nas pred dvema letoma psovali. Med okolico in mestom so skopali veliko brezno. Danes sprevidijo, da so napak storili, in njihovo sovraštvo je manjše; al huda rana se ne zaceli tako hitro.

Rojanska čitalnica si je veliko vilo v najem vzela, da bo mogla v prostornih dvoranah lože delavati. 17. julija bode obletnico praznovala s krasno veselico. O tem pa poročamo drugi pot.

Iz Istre 25. jun. * — Znano je bralcem „Novic“, da je poreški zbor silovito združenje nekih občin v velike županije odločil, sedež županije pa (ali po neumstvu ali po hudobščini, ne znam) v več krajih v najskrajnem gradiču odredil. Na ta način bi se morale združiti tudi občine Lovran (preko 3000 duš), Moščenice (pr. 2000 duš), Bršec (pr. 100 duš); ali prva volitva občinskega zastopa meseca maja preteklega leta je Bršečanom in Moščeničanom na korist izpala, — imeli so večino — pa je bila od vlade zavržena. V drugi volitvi meseca avgusta je gosp. okrajni poglavar hotel, da Lovranski volilci zmagajo, in se je v to svrhu celó nekega posilstva poslužil (kakor nam je „Sl. Narod“ opisal), in zmagali so Lovranci. Proti taki volitvi se je protestiralo, al vse ni nič pomagalo. 11. novembra, ko so se imeli župan in svetniki voliti, ponovil se je protest — in vsled tega protesta se ni volilo; razšla se je volilna komisija in volilci. Od tega časa se Moščenška in Bršečka, kakor prej za samostalne priznavajo (barem se piše: alla podestaria di Moščenice) pa kaj? Človek bi mislil, v samostalnih žu-

panijah bodo kmetje volilci za prihodnje poslanike v Porečki zbor domá volili. Kaj še! Ukaz okrajnega glavarstva zapoveduje, da imajo kmetje iz Moščeniske in Bršečke občine 4. julija v Lovrani svoje volilce izbrati. V Lovran tedaj pojdi Moščenčan od 1—3 ure daleč, a Bršečan tudi 4½ ure daleč, da se svoje svobode za volitvo poslužiš! Kaj ne, da je to „svoboda“? — Moščenška občina ima okoli 400, Bršec okoli 200 kmetov, koji imajo pravico volilce voliti. Hoditi pa toliko daljine, prašam: ne bode li teh 600 kmetov 600 gold. na zgubi zavoljo volitve, ako gredó v Lovran voliti? Dvakrat so hodili ti kmetje občinske zastopnike v Lovran volit — in potrošili in škode trpeli saj vsak na dan 1 gold., kar skupno z sedanjimi volitvami zneso 1800 gold. Evo kako okrajni glavar razume narodno gospodarstvo „National-Oekonomie“. Ako pa kmetje zavoljo razžaljene svobode in zavoljo prevelikih stroškov ne gredó v Lovran — kakovi volilci se bodo pa tam volili? Uganite! Ugodni gospodu glavarju Kleisius-u, koji je bil poslanik v saboru Poreškem (zavoljo nezaupnice po „Zatočniku“ izrečene je odstopil od poslanstva, pa se je 4. septembra l. l. spet dal voliti) in menda še želi na častnem stolu sedeti; na noge dakle volilci, spet ga morete imeti! Ako njegov program ne poznate, Vam ga jez povem: „Vse za se in za vlado“. Poslanike v zbor Poreški bomo pa po vladinem ukazu 10. julija, to je v nedeljo, volili. Zakaj v nedeljo? Uganite zopet! Uganjka ni težka. — Brižni kmet, jezik so ti vzeli, sedaj tudi tvojim verskim čutu zaušnice davajo! Sliši se, da bodo občine proti tim odlokom protestirale. Bog daj srečo!

Iz goriške okolice 6. junija. L. *) — Kako lepo tukajšnje mnogobrojne kmečke narodne čitalnice na poti izobraženosti napredujejo, temu živa priča je bila „beseda“, ki jo je osnovala čitalnica dornberška 5. dne t. m. Mlado društvo, ki, akoravno še le komaj pol leta živi in že nad 50 udov šteje, se nam je ta dan pokazalo kot pravi kinč slovenskih čitalnic. — Po tomboli, ki se je vršila pod prostim nebom, se je začela „beseda“ z nagovorom predsednika, vrlega župana g. Kršovana. Na to smo slišali lepi govor gosp. V. o koristi in nalogi čitalnic, in jedernati govor gosp. P. o slogi in potrebi skupnega delovanja. Razveselila nas je pa še posebno hči županova, mlada iskrena domorodkinja Milka z izvrstnim deklamovanjem Toman-ove pesmi: „Tri rožice“. Med govori in deklamovanjem so dornberški pevci posebno dobro se obnašali. Vsako mesto lahko bi bilo ponosno na take izurjene pevce! Proste kmečke fante v čveterospevu tako mično in natančno najlepše naše umetne pesmi prepevati slišati, dela globok vtisek na vsako narodno srce. — Kakor se čuje, meni odbor v kratkem zopet osnovati neko veselico, pri kateri bodo domače moči neko malo gledališko igro predstavljale. Slava vrli dornberški čitalnici!

Iz okolice goriške 24. junija. (Kako bo z volitvami?) Na Krasu pojde gotovo vse brez homatij; dr. Abram in Črne bosta izvoljena, če le se ne bode vrlemu možaku Črnetu od kake strani kaj nagajalo. V okolici naši pa so 4 kandidatje: dr. Lavrič, Faganel, Marušič in baron Pino. O prvem se malo govori, toliko več o družih treh. „Soča“ posebno Marušiča podkopuje; pa tudi Pino-ta noče. Zoper Marušiča se je bila od začetka izdala parola: „duhovnikov ne voliti“. Ker se je pa pokazalo, da tako ne gré, da mnogi hočejo duhovnike, katerim je leta 1867. v „Novicah“ sam dr. Zarnik pravico branil in zagovarjal, temveč ker so jih na Kranjskem menda 4 nasvetovali (in na Štajarskem že tudi dekana Kosarja izvolili

„Vred.“), obrnili so „Sočini“ možje bandero in začeli pošiljati v „Narod“ osebne napade, kateri pa bodo ravno to dosegli, česar njegovi nasprotniki nočejo. Če bo duhovščini le količkaj mar za čast cerkvene zastave, jej ne bode težko posaditi prof. Marušiča na stari stol v zboru. Sicer pa bi morali njegovi nasprotniki tudi to pomisliti, da bi ga menda težko kdo drug namestoval v vseh tistih zbornih opravilih, pri katerih je treba popolnega znanja slovenskega jezika. — Dr. Lavrič, brez dvombe goreč Slovenec, ima prijatlov mnogo, pa tudi protivnikov dokaj, kajti ob volitvah se vleče vse na dan, kar je bilo ali ni bilo. — Baron Pino je najpopularnejši okrajni predstojnik, kar smo jih kdaj v Gorici imeli. Tej svoji nenavadni popularnosti se ima zahvaliti, da je imel stranko za-se organizirano, še predno se je kdo zanesel, da misli kandidirati. Ni moč še vedeti, ali bo „Soča“ dosti močna, da ga izpodrine. Borba bo v goriškem okraji znabiti najhujša, kajti „Soči“ nasproti stoji mnogočislana stranka (Abram, Črne, Gorjup, Marušič, Winkler, Tonkli(?)). — V Tominu je Winkler že kakor izvoljen; ali bode imel v občinah Tonkli-a ali Gorjupa za tovarša, ni še mogoče prerokovati.

Štajarsko. — V četrtek 23. t. m. so se vršile na Štajarskem volitve za kmečke občine. Za celjsko okolico sta izvoljena narodna kandidata dr. Vošnjak s 186 glasovi in dr. Dominkuš s 155 glasovi. Nasprotna kandidata sta imela: Vrečko 69 in Tieber 41 glasov. C. k. komisar je bil pri volitvi zeló pristransk za nemškutarska kandidata. — V ljutomerskem okraji je izvoljen narodni kandidat Jan. Kukovec. — V ptujskem okraji je izvoljen Herman s 67 glasi proti 44, ktere je dobil nemškutarski kandidat. — V slovenjegraškem okraji je s 50 glasi izvoljen narodni kandidat Adamovič. — V brežkem okraji je izvoljen kozjanski dekan, narodnjak Franc Kosar z 59 glasovi, nemškutarski kandidat dr. del'Cott je dobil 37 glasov. — V mariborskem okraji pak nismo zmagali. Izvoljena sta po strašnih naporih Nemca Brandstetter (105) in Seidl (104). Narodna kandidata sta dobila impozantno manjšino glasov: dr. Srnec 82 in dr. Radej 81 glasov.

Toraj imajo štajarski Slovenci zdaj šest poslancev. Gospoda dr. Ipavec in dr. Gršak sta padla: namesti dr. Ip. je bil v Celji izvoljen nemškutarski c. kr. sodniški svétnik Thomschütz, namesti dr. Gr. v Ptuiji pa Fichna, ravnatelj ptujske realne gimnazije.

Na nemškem zgornjem Štajarskem so volitve v kmečkih občinah nepričakovano dobro izpadle. Padli so liberalci in zmagali „katoliško-konservativci“.

V radgonski okolici je izvoljen grof Plattz, federalist. — V okolici graški grof H. d'Avernas. V Irdingu kmet Rabinger. V Weit-u baron Gudenus s 111 glasovi. Tukaj je voditelj štajarskih Nemcev Kaisersfeld kandidiral pa samo 12 glasov dobil. V nemškem Landsbergu je izvoljen znani profesor Massen. V Feldbachu sta voljena župnik dr. Lehman in mlinar Weinhandl. V Hartbergu opat Allinger. V Lipnici sta izvoljena grof A. d'Avernas in Karlon. (Tukaj sta kandidirala in padla dva znana liberalca Stremayr in Schlosser). Vsi ti voljeni so konservativci. V Neumarktu je prodril liberalce Plankensteiner. V Liezen-u, Leobnu, Bruku, so bili voljeni liberalci. V Judenburgu pa klerikalni Pernfeind, kmet.

Kaisersfeld, Stremayer in Schlosser so potem bili voljeni v mestih.

Potem takem je dozdej v štajarskem zboru 11 konservativcev, 6 slovenskih narodnjakov in 6 ustavo-vernežev. Toraj že 17 federalistov.

Štajarsko. (Tabora pri Kapeli) pri takko imeno-

*) Drago!

vani Novi Slatini, pičlo uro pod Radgono, se je vdeležila tako velika množina rodoljubov, kakor je nismo nikdar pričakovali, in sicer oni dan tem manj, ker bilo je zelo deževno vreme. Osnovani so ta tabor vsi župani kapelske fare in neki rodoljubi bližnje okolice in posebno ljutomerski gg. dr. Klemenčič in Kukevec sta jim šla v vsem na roke; da, celó radgonski mestjani, čeravno Nemci, so pripomagali k temu taboru, posebno tisti, ki imajo v kapelski fari posestva, kar potem kaže, da so ti gospodje res liberalni. Ob pol štirih je bil tabor napovedan in ker je cesarski komisar zahteval, da se naj tabor začne, se je to tudi zgodilo. Iz početka je že bilo zbrano 4000 ljudi, prihajalo pa jih je vendar še zmirom več in proti koncu tabora jih je na taborišču bilo više od 8000. Prihajali so še vendar zmirom in, žalibog, so neki še le prišli, ko je bil že tabor končan. Prihodniki so pravili, da so se tudi mnogi vrnili domu, ker so mislili, da pri tako hudem vremenu tabora ne bo. Soglasno so bile sprejete vse točke, in sicer: 1) vsi Slovenci se po postavi naj zedinijo v eno kronovino z enim deželnim zborom in eno deželno vlado. 2) §. 19. državnih osnovnih postav se naj dejansko izpolnjuje, naj se zato na Slovenskem slovenski jezik v vse cesarske urade in kot podučni jezik v vse šole vpelje in sicer koj v začetku prihodnjega šolskega leta. 3) Ker so naša posestva z zemljiščinim in hišnim davkom že preobložena, izrečemo vsi tukaj zbrani, da se naj državno gospodarstvo tako uravná, da se zemljiški in hišni davek zniža, ali če to nikakor ni mogoče, naj se v prihodnje ne povekša. 4) Naj se prosta hudodelstva, pregreški in prestopi ostreje kaznujejo. 5) Naj se Mura od Radgone do ogerske meje na deželne stroške regulira, posebno zgorej Učje vasí. 6) Naj se čez naš kraj ali ne daleč od njega napravi železnica.

Stajarsko. (*Nemška kultura in svoboda.*) Pod tem naslovom popisuje „Slov. Gosp.“ razbojništvo, ki se je zgodilo na Stajarskem, tako-le: Peklenski sad ščuvanja nekterih ljudi v mariborskem okraji se že kaže. Na domači zemlji slovenski si Slovenec pred tujci ni v svesti življenja. Berite, kar se nam piše od Slovenske Bistrice, in kdor nima vode namesto krvi v žilah — —

Pa naj stvar sama govori! Pišejo nam zanesljivi poroki: Zopet je ena in ista nemškutarska stranka grozen škandal zoper Slovence v njih lastni domovini napravila in njih na domači zemlji z najetimi tujci s sirovo silo pobiti namerovala! Naša slovenska kandidata, gospoda dra. Srnec in Radej, sta se v nedeljo popoldne ob 4. uri v Novi vesi volilcem bistriškega okraja predstavljati hotela in v ta namen k privatnemu shodu v soboto na posamezne volilce osebna povabila razposlala. Naša kandidata prišedša v slov. Bistrico slišita, da je nemški fabrikant gosp. Sternberger svoje delavce (kotlarje) v Novo ves komandiral in da se govori, da se Slovincem hoče surova sila goditi. Naznana tedaj to političnemu komisarju gosp. Korber-u iz Maribora, ki je bil slučajno v Bistrici, in ga naprosita naj za red skrbi posebno pa žandarjem to naznani, da pridejo tje patrolirat. Po mnogem obotavljanji pride pozneje za našima kandidatom in gre skupaj z njima v Novo ves, kjer je na bregu kakih 50 do 60 v treh razdelkih zbranih delavcev stalo. Prvi razdelek, ki so se po obleki kot delavci iz okolice kazali, so prišedše pozdravili, drugi in tretji razdelek bolj od zad med drevesi in na griču stoječi pa so odurno gledali. Naša kandidata, komisar in 4 drugi Slovenci gredó naprej k hiši shoda. Nek Sorschag iz Čresnove se bliža komisarju in ga vpraša: ali je shod javen, na kar mu slednji odgovori: ne! Slovenski kmetje so stali pri hiši shoda. Kandidata stopita na prag hiše, c. k. komisar

zraven. Okoli njih se zbirajo slovenski volilci. Kmalu pride Sorschag, na čelu kakih 60 delavcev Nemca Sternberga. Mnogo njih je bilo oboroženih z debelimi palicami. C. k. komisar Korber razjasni Sorschag-u, da sta slovenska kandidata prišla s svojimi volilci pogovarjat se in svoj program zagovarjat. Kmalu pride lastnik fabrike g. Sternberger in vpraša osorno komisarja, ali smejo vsi brez razločka v hišo k shodu, na kar mu komisar odgovori: kdor je volivec, da. Na to vpije razsreden Sternberger: Wen wir alle nicht hindürfen, so will ich nichts davon hören etc.

Med tem nek kmet delavce opominja k miru. Mahoma udari eden delavec možá čez glavo in tudi drugi tepó neusmiljeno po njem, da se kmet zgrudi na tla in v omedlevci obleži. Žandarja zraven stojita in se ne ganeta. Dr. Srnec je pri vratih stal. Hipoma ga eden najetih surovežev s kolom po glavi udari, drugi in tretji priskoči in ga pahne od praga, da pade na obraz na tla, drugi mahajo po na tleh ležečem. Ob enem so bili napadeni trije drugi Slovenci. S trudom so ranjeni prišli v vežo, kjer so nekteri slov. volilci vrata zapahnili in zabarikadirali. Žandarma stojita mirno zunaj, nobeden se ni genil, ni besede zinil. C. kr. komisar je bil pa pobegnil. Zdajci so reprezentanti nemške kulture, nemškega pijonirstva, t. j. Sternbergerjevi delavci, kakor kanibali v Ameriki, zaprte z divjim krikom oblegali. šipe pri oknih podrobili in z debelimi hlodi vežna vrata šturmalili. Divja nemškutarska druhal bi bila po polurnem divjanji vrata razsula in vsi bi bili mrtvi, ko bi se ne bil glas raznesel, da huzarji iz Bistrice pridejo. Na ta glas divjad zbeži. Gg. dr. Srnec in dr. Radej sta dobila od mnogih strani telegrame, v katerih izrekajo rodoljubi obžalovanje zastran grdega nemškutarskega napada v Slov. Bistrici dné 19. t. m. —

Iz Cerknice 27. junija. (Zahvala.) Za pogorelce v Martinjaku je poslal plemeniti gospod Anton baron Zois 100 gold. Za blagi milodar izrekuje podpisani v imenu poškodovanih srčno zahvalo.

Obreza, župan.

Z iderskih hribov 23. junija. —k. — Enaka birokratična samovoljnost, kakor se je pisala iz Kostelja „Novicam“ o g. Fladung-u, godila se je tudi pri naših volitvah kmečkih občin pod našim okrajnim poglavarjem g. Ogrincem. Tudi od nas, iz naših hribov morali so kmetje 19. dne t. m. po 2 do 4 ure daleč k volitvi v Idrijo priti. Pri zdajšnjem nujnem delu čas in denar žrtovati — je li to za povzdigo in zboljšanje našega kmetijstva? Pri nas traja zima skoraj celih 7 mesecev, in zdaj, ko bi imeli kmetje svoje polje, zelo podobno grobljem, s trudom in težavami obdelovati, morali so oni dan k volitvi v Idrijo, čas in denar žrtovat. Ali se ne pravi to, ljudi nevoljne delati, da bi nazadnje pustili volitve, ki so vendar za kmeta še veliko bolj važne kakor za gospôdo v mestih. Ali ne bi bil mogel okrajni poglavar k nam priti, ali kakega namestnika poslati? In volitev bi se bila lahko, kakor druga leta, redno v domači srenji brez vseh stroškov izvršila! Če pa je morebiti volilna postava zaradi tega napačna, naj prihodnji deželni zbor skrbi za to, da se odpravi ta huda napaka. Sicer bi gosp. Ogrincu svetovali, naj on volilcem nobenih svetov ne daje, koga naj volijo. Če je on s tem, da je rekel: „volite take može, ki bodo kaj opravili, pa ne le stroškov napravili deželi“, mislil grajati narodno večino deželnega zbora, tedaj mi g. Ogrincu v obraz rečemo, naj bere zapisnike deželnega zbora, pa bode videl, za koliko važnih in deželi potrebnih reči se je že potegoval deželni zbor, al če jih vlada ne potrdi, niso tega naši domoljubi krivi, ampak tisti gospodje, ki so

viši vladi svetovalci, in to so uradniki. Saj še toliko narodne ravnopravnosti ne morejo Vam izpuliti iz kancelij, da bi narodu našemu pisali v njegovem jeziku pisma! Pojte tedaj rakom žvižgat s svojimi sveti!

Iz Radolice 19. jun. — Že večkrat sem se branil prejeti nemška povabila in druge take brklarije, ktere nam naša okrajna gosposka v edino zveličavnem nemškem jeziku pošilja, a naši briči so že tako predrzni, da ti meni nič tebi nič puščajo take papirje na mizi in se ne brigajo, ali jih človek razume ali ne. Pa tudi nič ne pomaga, ako se tudi pritožiš vedi ga Bog kam. K večjemu se ti ti zagrizeni birokat, ako tirjaš slovenske dopise, v obraz posmehujejo ter pravijo, da nimajo slovenskih „formularov“, kakor se mi je že zgodilo, ko sem zahteval, naj mi spremljevalni list (Geleit-schein) slovenski naredijo. Prišedšega iz Cerkniškega tabora domú me zopet počasti naš brič z enim tacih pisemc. Kar naravnost sem ga nazaj poslal z naročilom, da nikdar več ne vzamem nobenega nemškega dopisa. Gospod brič gré, a pride zopet čez dva dni in me vpraša: je li ga danes hočem vzeti. Na odgovor, da nikakor ne, ako ni slovenski, pravi, da mu je naročil znani „Brenceljnov“ prijatelj Tavčar, naj mi nabije list na vrata, vsaj znam dobro nemški! In res mi nabije list na vrata v znamenje, da je c. kr. deželni predsednik baron Konrad-Eibesfeld lani javno govoril neresnico, ko je dal znane plakate „Kranjci! vaš jezik je vpeljan v uradnijo!“ — po voglih ljubljanskih ulic nabijati. „Hic Rhodus, hic salta“ deželni gospod predsednik! To so Vaši organi, ki se Vam lažejo, da naš domači jezik rabijo v kancelijah, ali pa Vas ubogajo toliko, kolikor sami hočejo, to je, nič!

R. S. Mihelač.

Iz Loke. (Poslaviło.) Njegovo Veličanstvo je g. Jož. Kramarju, prvemu učitelju deške glavne šole v Škofjiloki, podelilo zlati križec za zasluge, ki se jih je v resnici pridobil po 51letnem delovanju na šolskem polju.

Iz Kočevja 27. (Kočevarsk škandal.) Zmagala sta, slavno zmagala gg. Luka Svetec in Peter Kozler; od 89 glasov, to je, od vseh volilcev zunaj enega, po 50 proti 39. Al čujte, kaj dela nemčurska omika Kočevarjev! Sinoči, ko je gosp. Svetec z gosp. Koširjem, c. k. sodnikom, in nekimi drugimi prijatli mirno v Lojevi gostilnici v Kočevskem mestu pri večerji sedel, nadrvi se mahoma okoli 9. ure drhali okoli hiše, in ta začne s strašnim hrupom in vpitjem mačjo muziko delati. Pa to jim še ni bilo dosti. Potem, ko so skoro celo uro tako razsajali, jeli so naposled po sili v hišo riniti, in na vso moč dreti se: „Svetec mora ven“. Hoteli so ga siloma iz hiše pregnati, med-sé dobiti, in potem Bog vedi, kaj bi bili z njim delali. Prišlo je tako daleč, da so razsajalci že v prednje sobe od gostilnice pridrli, in da so ga jeli hišna gospodinja in prijatelj njegovi prositi, naj se kam vmakne, drugače se mu zná res sila zgoditi. In res se je moral skrivaj v prvo nadstropje gostilnice ogniti ter se ondi zapreti. Mestni župan Braune, Svetčev nasprotni kandidat, ni družega storil za red, ko da je enkrat v gostilnico prišel in rekel, da on ljudstva ne more brzdati in da nima nobenih policajev!! Čuden župan!! Gosp. Košir sam je bil šel iskat žandarjev v kosarno, pa jo je našel zaprto, in žandarja nikjer nobenega. Še le potem, ko je druhal skoraj celo uro razsajala, in jela že v hišo dreti, prideta dva žandarja in potem tudi g. Fladung. Potem se je druhal razkropila. Take surovosti in silovitosti so uganjali nemški Kočevarji na naši slovenski zemlji! Lep sad nemške kulture, kakoršne nas sam Bog obvaruj! Kakošen hrup bi spet bil, ako bi se

Slovenci tako obnašali. Gosp. Svetec je tožbo izročil sodniji. Bomo videli, kaj se zdaj Nemcem zgodi?

Iz Ljubljane. — Slava volilcem! Volitveni boj je za slovensko stran slavno končan. 27. dan t. m. so volile kmečke občine in sicer tako-le:

v Ljubljani sta bila voljena: dr. Janez Bleiweis z vsemi glasovi (82), dr. Poklukar z 80 glasovi, en glas je dobil Pajk, enega dr. Zarnik, — sodnije svétnik Heinricher, od nasprotne stranke priporočan, nobenega!

v Kranji: korar Kramar z 88, dr. Razlag z 82 glasovi od 89;

v Kamniku: dekan Toman z 75 glasovi od 87;

v Postojni: izmed 98 glasov dr. Costa in Koren, vsak po 97 glasov;

v Kočevji: Luka Svetec in Peter Kozler vsak po 51 glasov proti 39 nasprotnih;

v Novem mestu: Jožef Zagorec z 65 glasovi izmed 83;

v Črnomlji: Kramarič z 48 glasovi izmed 51;

v Radoljci: L. Pintar z 45 glasovi izmed 48;

v Trebnem: dr. Zarnik z 119, gr. Barbo z 103 in župnik Tavčar z 101 glasom, nasprotna kandidata pl. Langer in dr. Skedl sta dobila po 1 glas, Böhm 30. (Dr. Zarnika so po sprejetem zagotovitvi, da bode v glavnih načelih složno postopal z narodno večino deželnega zbora, na predlog dr. Razlaga in dr. Poklukarja, ki sta se kot poslanca volilnega odbora „Slovenije“ podala v Trebno, tudi taki volilci volili, ki bi ga sicer nikakor ne bili volili. In tako je vsega razpora konec; dobro!)

v Postojni: dekan Grabrijan enoglasno.

Danes so bile volitve v mestih in trgih, in volila je zbornica kupčijska.

V Kranji je izvoljen narodni kandidat L. Jugovic z 104 glasovi proti vitezu Höfern-u, kandidatu nasprotne stranke, ki je dobil 85 glasov;

v Postojni: narodni kandidat Fr. Kotnik z 140 glasovi proti 4, ki jih je vlovil c. k. okrajni sodnik Mulej; ubogi Mulej!

v Trziču je padel narodni kandidat Murnik z 105 glasovi proti 107, ki so bili za dr. Gausterja;

v Kočevji: je voljen c. kr. nadsodnije svetovalec Kromer;

v Ljubljani: dr. Suppan z 427, dr. Kaltenegger z 407 glasovi proti narodnima kandidatoma: Horaku (z 298 glasovi) in Debevču (z 277 glasovi).

V Novem mestu sijajna zmaga narodnega kandidata K. Rudež-a, ki je dobil 150 glasov proti dr. Kljunu z 85 glasov. — Iz Idrije še ni došla pošta; za gotovo se nadjamo zmage.

Kupčijska in obrtnijska zbornica jo volila V. C. Zupana, predsednika zbornice, in pa Janeza Horaka podpredsednika.

Brez Idrije je tedaj že zagotovljena velika narodna večina (21) deželnemu zboru našemu, čeravno so brezverski ustavoverci za žive in mrtve se napenjali, da bi zmogli pri volitvah. Zdaj so spet prav očitno videli, da dežela naša ne mara za-nje, da nikjer nimajo zaupanje, le surovi Kočevarji, kopica nemškutarskih Tržičanov, in garda uradnikov, vojakov, inženirjev in družih tujcev v Ljubljani stoji na njih strani; — to je vse, kar imajo! Ljubljanska zmaga je prav revna zmaga, kajti listine volilcev, ki jih je fabriciral magistrat, so polne napák in krivic; veliko je bilo pritožeb, al še več je ostalo krivičnega v njih. Al o tem in več družih napakah bomo govorili drugi pot. Danes se le radujemo sijajne zmage stvari, in narodnim našim volilcem navdušeni kličemo: Živeli! slava! slava!

Véliko posestniki volijo še le 2. dan julija.

Lahko si že zdaj mislimo obraz njihovih poslancev; gotovo si spet sami ne bodo mogli pomagati; v službo bodo vzeli Dežmana, in Bog vedi koga še.

— (3. list „Pravnika slov.“) obsega sledeče stavke: O razlastitvi. — Razlastitev, oziroma politično dovoljenje vozne služnosti na korist gospodarstva pri zasebnem zemljišči. — Pravni primerljej o zavezi maloletnih. — Izvršba na prihodke bilježniške pisarnice je pripustljiva. — Zapis (inventar) občinskega premoženja. — Predznanba kazenske razsodbe. — Slovenske tiskarnice. — Prošnja do c. kr. deželne sodnije v Ljubljani.

— (*Gospodarska šola*) za učitelje na Kranjskem, Štajarskem, Koroškem, Primorskem in v Dalmaciji bode letos od 16. avgusta do 24. septembra t. l. v Gradcu. Iz Kranjskega bode šlo v to šolo osem učiteljev iz dežele. Vsaki dobí povračilo za pot tje in nazaj (po železnici za 3. razred, potem pa za čas med potjo in za čas učenja še na dan 2 gold. av. vr. Pri nastopu potovanja dobí vsaki povračilo za pot do tje in tretji del šesttedenskega zneska od c. k. vlade na roke, drugo pa v dveh obrokih v Gradcu. Prositi v to šolo smejo samo učitelji z dežele; učitelji mestnih šol, realk, učiteljskih izobrazevališč itd. smejo, kolikor bode prostora, iti kot gosti na svoje stroške v to šolo. Vlada bode z dogovorom deželnega odbora in kmetijske družbe rešila prošnje. Prednost bodo imeli učitelji iz tistih krajev, kjer se napravljajo ali kjer se pričakuje, da se bodo napravile gospodarske nadaljujoče šole; dalje bode se oziralo na tiste učitelje, kateri še niso bili v tej šoli na Dunaji; vendar se tudi ti s tem ne izključujejo, ker teh ne smé biti čez tretjinko v letošnji šoli poklicanih.

— Češko-Tillova zaloga je ravnokar v lični obliki na svetlo dala najnovejše delo gosp. Ant. Nedveda pod naslovom: *II Tantum ergo* za sopran in alt ali tenor in bas in orglje, v latinskem jeziku posvečeno šolskemu svetovalcu dr. A. Jarcu.

— (*Katoliška družba ljubljanska*) bode — kakor „Danica“ naznanuje — „za npravnooliko ljudstva pogosto na svetlo dajala majhne knjižice, ako bo moč vsaj po 12 vezčkov na leto, v pripravi obliki. Občinstvo želi čitati in močno se pogrešajo knjižice mično-podučnega obsega. Gospodje, ki imajo kaj primernih rokopisov ali hočejo kaj enacega izdelovati, naj pošiljajo rokopise katoliški družbi ali pa vredništvu „Zg. Dan.“ s pristavljenimi pogodbami, pod katerimi so voljni, ji rokopise prepustiti, ako bodo primerni, da se na dan spravijo. Naj gledajo pisatelji na resnično korist, omiko, poduk in npravno povzdigo ljudstva, kakor je primerno delati katoliški družbi. Tudi z dobrim svetom utegne marsikdo pomagati, na pr. kaj bi se poslovenilo, česa ljudstvo posebno potrebuje itd. Udje katoliške družbe bodo bukvice dobivali zastonj, drugi po primerni ceni“.

— (*Poslano.*) V „Slov. Narodu“ ni ne konca ne kraja natolcevanja in obrekovanja zoper mene. „Zakaj tako pišete proti M—ču“, je vprašal nekdo nekega dopisnika, „saj ni nič res, kar ste pisali?“ „Saj vem, da ni res“ — odgovori mu dopisnik — „al potrebno je, da ga vržemo pri volitvi“. To je tedaj dopisom pošteni nagib in namen! Največkrat pa se ponavlja in povdarja to, da sem z vlado v zvezi, da se z baronom Pino-tom in g. Winkler-jem narodu na pogubo zaro-tujem itd., in v listu 73. „Slov. Nar.“ me imenuje dopisnik iz Solkana naravnost „odpadnika“!! S tem mislijo „Sočani“, da me najlože ob zaupanje pripravijo. — Izobraženi ljudje, ki vedó, kaj je volitna agitacija in kaj so agitacijski pomočki, jemljejo vsa taka natolcevanja za to, kar so — za nepoštene volitne manevre;

priproste bralce pa, ki si ne morejo misliti, da je ljudem mogoče tako nepoštenim biti, prekanjena obrekovanja kolikor toliko motijo. Njim naj tedaj tukaj to reč pojasnim. — Sploh je moje načelo to, da je treba ločiti osebo uradnika od vlade, od vsakočasnega ministerstva in vladne sisteme (Herman je tudi uradnik, in Greuter katehet kakor jez). — Kar se g. Winkler-ja tiče, sva osebna in politiška prijatla; Winkler je tudi „Sočin“ priporočenelec, tedaj nesumljiva oseba. Barona Pino-ta sem jez v prvo spoznal v deželnem zboru in v odsekovskih sejah, kjer se je laškim in slovenskim poslancem zdajci prikupil, ker nima nič birokratičnega na sebi in ker je v vsakem oziru izreden mož. V dotiko ž njim prihajam dalje v deželnem šolskem svetovalstvu. Tudi pri neki ženitnini, h kateri ga je bil povabil „Sočin“ odbornik N. in pri kateri mu je bistroumno napival glavni „Sočin“ mož, p. n. gosp. Ernest Klavžar, sem imel priliko, g. barona kot privatnika občudovati. Pričujoč je bil kot svat tudi „Sočin“ odbornik g. Dolijak, župan Solkanski. — V Winkler-ju in baronu Pino-tu ne vidim jez „vlade“, ampak le dva celó nenavadna uradnika, s kterima, kedar prilika nanese, pogovarjati se, štejem si jez v čast. Kaj jez o poprejšnji ali sedanji vladi mislim, sem ravno tema dvema gospodoma že večkrat na vsa usta povedal in to narodnosti naši in deželi gotovo ne na škodo. Zato sem „odpadnik“!! — Da bar. Pino kandiduje, pri tem nimava Winkler in jez niti zasluge niti krivice. „Slov. Nar.“ sam je barona Pino-ta že večkrat hvalil; ljudje po vsem goriškem okraji ga dobro poznajo, ker pogostoma prijazno ž njimi občuje. Kaj čuda, da so mu mnogi že davno svoje glasove ponujali? — To — in nič drugzega — je moja „zveza z vlado“ (ktere zdaj prav za prav nimamo, ker sedanje ministerstvo programa nima). — Bodi-si kakor koli, jez sem in ostanem nepremakljiv in zvest svojemu narodu, kakor sem mu bil od leta 1848., ter prizadevam si, koristiti mu v vseh razmerah svojega življenja.

V Gorici 26. junija 1870.

Andrej Marušič.

— (*„Triglav“, iskreni brambovec slovenskih zadev v nemškem jeziku*) vabi domoljube naše, ki so nemškega jezika zmožni, naj se zopet naročijo na drugo polovico letošnjega leta. Mi temu vabilu dodajamo živo priporočilo, naj vsak rodoljub, ki je nemščine zmožen in za pol leta 2 do 3 gold. strpeti more, se naroči na „Triglava“, ki je najhuja šiba „Tagblattu“, njegovim ovadam, lažem in zasramovanju vsega, kar je Slovencu drago in sveto. Kar greši časnik — pravijo — more le časnik popraviti, pobiti. Al kaj pomaga, ako proti nemškemu nasprotniku ne bi imeli nemškega lista, kterega beró vsi nemškutarji, ki pa slovenskega časnika še pogledajo ne, ker ga brati ne znajo. Dokler je tedaj naš položaj tak, kakoršen je še dandanes, je dolžnost vsacega resničnega rodoljuba, da podpira zdržanje „Trigl.“ ne le s tem, da ga bere, temveč da se na-nj naroči, in, če more, tudi za-nj piše. Dandanes ni rodoljub, kdor djansko ne podpira domače reči. In da je „Triglav“ podpore vreden, to kažejo mnogi izvrstni njegovi članki.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Ves svet se je vrtil poslednji teden in se vrti še dandanes okoli volitev za deželne zbore. Ves svet vidi, da novi deželni zbori bodo imeli imenitno nalogo, predrugačiti Avstrijo. Tudi v nemških deželah našega cesarstva so pravi domoljubi do grla siti lažnjivega liberalizma in pogubivnega centralizma.